

[Undervisningsministeren.]

af hele den udvikling, der er foregået på dette område i de senere år, og som i meget væsentlig grad har ændret institutionernes formål og karakter.

Man kan så kun beklage, at uddannelsens forlængelse kommer på et tidspunkt, hvor der — netop som følge af den ændrede indstilling over for institutionernes arbejde — er en så følelig mangel på kvalificeret personale, som tilfældet er i øjeblikket. Det må jo erkendes, at lovforslagets gennemførelse i hvert fald i en overgangsperiode vil betyde en forsinkelse i bestræbelserne for at hale ind på den stadig stigende efterspørgsel efter uddannede børnehavepædagoger. Der foregår dog i disse år en vældig udbygning af seminarierne, og det vil ikke være længe, før man vil være i stand til at give mindst lige så mange en 3-årig uddannelse, som man tidligere har uddannet gennem 2 år. Hertil kommer så, at forlængelsen af uddannelsesstiden forhåbentlig vil medføre, at de færdiguddannede kvindelige pædagoger vil udnytte deres uddannelse i langt højere grad end i dag, hvor jo desværre mange forlader beskæftigelsen efter få års forløb.

I øvrigt har jeg den opfattelse, at vi principielt bør indrette vore uddannelser og deres varighed efter de krav, der stilles til de uddannedes kvalifikationer, og ikke efter, hvor mange personer med den pågældende uddannelse der til enhver tid er eller synes at blive behov for. Dette sidste kan kun være bestemmende for uddannelsesapparatets kapacitet, og det er jo endda et spørgsmål, om ikke de uddannelsessøgendes egne ønsker bør tillægges mere afgørende vægt i så henseende.

Idet jeg om lovforslagets enkeltheder henviser til de udførlige bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Herved skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens lønningsvæsen m. v., forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd, forslag til lov om ændring af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m. m. og forslag til lov om ændring af lov om kirkers bestyrelse m. m.

Ved de fire lovforslag søges de lovændringer gennemført, der for kirkeministeriets administrationsområde er en følge af kildeskatteordningens ikrafttræden den 1. januar 1970.

Ved bestemmelsen i § 40 i lov om opkrævning af indkomst og formueskat for personer m. v. (kildeskatteloven) fastsættes det, at lovens regler om opkrævning m. v. finder anvendelse også på kirkelige afgifter. Indretning af opkrævningssystemet med databehandling for øje nødvendiggør forskellige ændringer på den kirkelige lovgivnings område, idet systemet forudsætter, at der tilvejebringes størst mulig ensartethed i opkrævningsgrundlaget inden for den samme kommune. Afgivende ordninger for enkelte dele af kommunen eller visse grupper inden for kommunen, som hidtil har kunnet praktiseres under en manuel skatteopkrævning, vil under det planlagte opkrævningssystem volde uforholdsmæssigt store vanskeligheder. De foreliggende lovforslag tilsigter at imødekomme de krav, som opkrævningssystemet stiller til den kirkelige ligning.

For at tilvejebringe ensartethed i den kirkelige ligningsprocent i kommunen — uanset sogneinddelingen inden for denne — foreslås det, at den hidtidige valgfrihed for kommunalbestyrelsen med hensyn til, om ligning af lokale kirkelige afgifter skal ske under ét for hele kommunen eller særskilt for hvert sogn eller kirke-distrikt, ophæves, således at ligningen fremtidig i alle tilfælde skal ske under ét for kommunen. Derved gennemføres en ordning, som svarer til forholdene i København og på Frederiksberg, og som i øvrigt allerede er den i praksis almindeligt forekommende også andre steder.

Efter den nuværende ordning gælder der særregler vedrørende den kirkelige ligning for forskellige persongrupper inden for folkekirken, nemlig medlemmer af valgmenigheder, Skt. Petri tyske menighed, visse medlemmer af døvemenighederne og forskellige særlige grupper i København og på Frederiksberg. Kildeskattesystemet har nødvendiggjort en stillingtagen til disse særordninger, således at de pågældende grupper enten fritages fuldstændig for kirkelige afgifter eller inddrages under ligningen i samme omfang som andre folkekirkemed-

[Kirkeministeren.]

lemmer. I de fremsatte lovforslag foreslås medlemmer af valgmenigheder og af Skt. Petri tyske menighed fuldstændig fritaget for kirkelige afgifter, medens alle øvrige medlemmer af folkekirken foreslås påalignet sædvanlig kirkeskat.

For valgmenighedsmedlemmer har hidtil den ordning været gældende, at valgmenighedsmedlemmer principielt har været pligtige at udrede kirkelige afgifter ligesom andre medlemmer af folkekirken. Men der har været hjemlet valgmenighedsmedlemmer ret til i det dem påalignede kirkelige skattebeløb at fradrage, hvad de for det pågældende tidsrum har betalt i bidrag til valgmenigheden. I praksis har denne fradragsret betydet, at valgmenighedsmedlemmer ikke betaler kirkeskat. Nyordningen vil derfor nærmest være af formel karakter.

Nyordningen medfører ændring af bestemmelserne i lov om menighedsråd, om valgmenighedsmedlemmers valgret og valgbarhed til menighedsråd. Ifølge den nu gældende bestemmelse har valgmenighedsmedlemmer valgret og valgbarhed til menighedsråd, for så vidt de udrede de dem påalignede kirkelige afgifter fuldt ud. I konsekvens af den foreslåede generelle fritagelse for betaling af kirkelige afgifter må denne bestemmelse ændres, således at valgmenighedsmedlemmer fremtidig ikke vil have valgret og være valgbar til menighedsråd.

Medlemmer af Skt. Petri tyske menighed i København har i henhold til menighedens privilegier været fritaget for at betale kirkelige afgifter, for så vidt medlemmerne har haft bopæl i hovedstadsområdet. Det skønnes rimeligt at ligestille medlemmerne af Skt. Petri tyske menighed med medlemmer af en valgmenighed og således fremtidig generelt fritage medlemmerne for kirkelige afgifter.

Særordninger vedrørende forskellige af døve-menighedernes medlemmer og forskellige grupper i København og på Frederiksberg foreslås ophævet. De sidstnævnte grupper er nærmere afgrænset i loven af 14. april 1904 om ligning af præste-, degne- og klokkepenge i København og i bestemmelserne i § 92 i lov om folkekirken lønningsvæsen m. v.

Disse bestemmelser, der har deres rod i tidligere lønningsformer, burde under alle

omstændigheder føres à jour. Der er ved § 92, stk. 7, i nævnte lønningslov givet hjemmel for reglerens ophævelse ved kgl. anordning, men da ophævelsen nu er direkte foranlediget af kildeskatteordningens ikrafttræden, er forslag herom medtaget i lovforslaget. Jeg henviser i øvrigt til bemærkningerne i forslaget til lov om ændring af lov om folkekirken lønningsvæsen m. v. på dette punkt.

Ud over ved selve opkrævningssystemet stiller kildeskatteordningen også på anden måde krav til den kirkelige lovgivning om en tilpasning.

Forskydelse af opkrævningsåret fra det nuværende skatteår til kalenderåret — indkomståret — medfører en fremrykning af tidspunktet for budgettering af de beløb, den kirkelige ligning skal dække. Oplysning om størrelsen af ligningsbeløbet skal fremtidig være vedkommende kommune i hænde inden 1. oktober året før indkomståret.

Reglerne om budgetteringen til de kirkelige kasser foreslås derfor ændret således, at budgetteringen skal være afsluttet senest 1. september året før indkomståret. De kirkelige tilsynsmyndigheders behandling af budgetterne må gennemføres så hurtigt derefter, at meddelelse om størrelsen af de beløb, der vil være at ligne, kan gives kommunalbestyrelsen inden 1. oktober.

Kildeskatteordningen medfører tillige omlægning af tidspunktet for fastsættelsen af og fordelingen af landskirkeskatten. Landskirkeskatten foreslås som hidtil fastsat af kirkeministeren på grundlag af overslag over fællesfondene, der udfærdiges af stiftsøvrighederne. For i rette tid at kunne foretage fordelingen af skattebeløbet mellem kommunerne må overslagene indsendes til ministeriet inden 15. juli året før det kommende regnskabsår (finansår).

Efter de hidtidige regler har fordelingen af landskirkeskattebeløbet mellem de enkelte kommuner fundet sted ved Danmarks Statistiks foranstaltning på grundlag af de samlede indtægter for folkekirken medlemmer i de enkelte kommuner. Efter kildeskatteordningens ikrafttræden vil fordelingen blive foretaget med kildeskattedirektoratets bistand. Grundlaget for fordelingen må som hidtil være det nærmest forudgående år, for hvilket endelig ligning fore-

[Kirkeministeren.]

ligger. Dette bliver efter kildeskatteordningen det nærmest forudgående indkomstår. Ved fordelingen i 1970 af landskirkeskatten for 1971-72 og måske i 1971 af landskirkeskatten for 1972-73 må dog et andet fordelingsgrundlag anvendes. Det foreslås i denne overgangsperiode at anvende det seneste fordelingsgrundlag efter den nuværende ordning.

Vedrørende enkelte mindre ændringer af redaktionel karakter tillader jeg mig at henvise til lovforslagene og bemærkningerne hertil.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg har hermed den ære for folketinget at fremsætte følgende:

Forslag til lov om ændring af Danmarks Riges Grundlov. (Visse bestemmelser om valgret m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget,

forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Stemmeafgivning ved indsendelse af stemmeseddel eller ved stedfortræder);

forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Repræsentanter for visse personer uden fast bopæl i kommunen) og

forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd. (Stemmeafgivning ved indsendelse af stemmeseddel eller ved stedfortræder).

Forslagene drejer sig alle om en udvidelse af valgretten til visse grupper, der i dag er helt eller delvis udelukket fra at øve indflydelse på de offentlige anliggender, som kommer dem ved. Det gælder således danske, der midlertidigt opholder sig i udlandet, men som dog stadig har en sådan tilknytning til riget, at det er rimeligt at give dem ret til at stemme ved folketingsvalg. Videre synes det rimeligt at give nordiske statsborgere, der har fast bopæl her i landet, og som ikke har valgret i deres hjemland, adgang til at stemme såvel ved folketingsvalg som ved kommunale valg. Ved menighedsrådsvalg har de som bekendt allerede nu valgret, såfremt de tilhører folkekirken, hvad de fleste fra de andre nordiske lande vil gøre.

Praktiske hindringer spiller en rolle for

dels patienter på sygehuse og andre institutioner samt indsatte i fængslerne, dels personer, der ligger syge i deres hjem. Det foreslås derfor, at der oprettes midlertidige afdelinger af folkeregistrene på vedkommende institutioner i det øjemed at modtage brevstemmer, og desuden at der gives en ægtefælle mulighed for efter skriftlig bemyndigelse at afgive stemme på sin syge ægtefælles vegne. På begge felter har man gode erfaringer fra Sverige, hvor lignende ordninger praktiseres.

For kommunernes vedkommende er der et særligt problem, der især gør sig gældende i kommuner, hvor en væsentlig del af skatterne pålignes grundejere, der ikke har bopæl i kommunen og derfor savner indflydelse på skatternes højde og kommunens administration. Problemet er søgt løst gennem et forslag om valg af en særlig repræsentant for disse personer. Af praktiske grunde er dette stillet som et særligt lovforslag.

For folketingsvalglovens vedkommende er der desuden fremsat forslag om ændringer, der vedrører anmeldelsen af nye partier, mandatberegningen, d. v. s. navnlig spærreglerne, som foreslås lempet, så et parti, der har stemmer nok i hele landet til to mandater, altid vil være repræsenteret i folketinget, og endelig partiernes regnskabspligt. Det sidste er, som folketinget vil vide, en genfremsættelse af tidligere forslag fra SF's side.

Om de nærmere enkeltheder skal jeg i øvrigt tillade mig at henvise til de bemærkninger, der ledsager de fem forslag, som jeg hermed skal anbefale til folketingets og regeringens velvilje.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Per Federspiel.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at orlov meddeles fra og med den 29. november. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Per Federspiel.